

**PRIJEDLOG ODLUKE O IZMJENAMA I DOPUNAMA ODLUKE
O NAČINU PRUŽANJA JAVNE USLUGE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG I BIORAZGRADIVOG
KOMUNALNOG OTPADA NA PODRUČJU GRADA BUZETA**

O b r a z l o ž e n j e

PRAVNI TEMELJ

Člankom 30. stavkom 7. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (Narodne novine br. 94/13, 73/17 i 14/19, 98/19), te članka 4. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine, br. 50/17) i članka 11. Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine br. 84/19) propisano je da predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada, odnosno sadržaj iste i rok usklađenja od tri mjeseca od stupanja na snagu Uredbe.

Člankom 94. Statuta Grada Buzeta (Službene novine Grada Buzeta, br. 7/17, pročišćeni tekst), određeno je da Gradsko vijeće u okviru samoupravnog djelokruga donosi opće i druge akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Grada Buzeta.

RAZLOZI ZA DONOŠENJE ODLUKE I OCJENA STANJA

Temeljem Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine, br. 50/17), donijeta je Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada na području Grada Buzeta (Službene novine Grada Buzeta br. 01/18). Vlada Republike Hrvatske 13. rujna 2019. donosi Izmjene i dopune navedene Uredbe, iz razloga preciznijeg određena načina obračuna cijene javne usluge s ciljem da se omogući transparentniji, ujednačeniji i pravedniji način obračuna, kako stoji u obrazloženju navedene Uredbe.

Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (Narodne novine 84/19) naloženo usklađivanje odluka jedinica lokalne samouprave s navedenim izmjenama u roku od tri mjeseca od njezinog stupanja na snagu.

Osim zakonske obveze usklađivanja s regulativom, iskazala se potreba za usklađivanjem predmetne Odluke obzirom na novonastale prilike i sustav gospodarenja otpadom na području Grada Buzeta, u cilju dodatnog reguliranja sustava, racionalnijeg pristupa pružanju usluge i smanjivanjem negativnih okolišnih, odnosno financijskih posljedica nastalih primjenom iste.

Slijedom navedenog izrađen je Nacrt Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na području Grada Buzeta.

**OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI I SVRHA KOJA SE ŽELI POSTIĆI UREĐIVANJEM
ODNOSA NA PREDLOŽENI NAČIN**

Uredbom o izmjenama Uredbe, u prvom redu propisuju se dvije kategorije korisnika javne usluge, i to :

-kategoriju kućanstava, u što spadaju korisnici koji koriste nekretninu za stanovanje (stalno ili povremeno), te

-kategoriju korisnika koji nisu kućanstvo, i koji obuhvaćaju korisnike koji obavljaju djelatnost i koja je dodatno podijeljena u sedam potkategorija prema djelatnostima s posebnom razradom potkategorija za ugostiteljske djelatnosti, što čini Prilog navedene Uredbe, te time i Prilog 2 Nacrta prijedloga odluke.

Temelj ove raspodjele korisnika je jedinstvena cijena minimalne javne usluge („fiksni dio cijene“) za sva kućanstva, neovisno o količini otpada koju produciraju, neovisno o broju članova pojedinih domaćinstava, odnosno propisuje se jednaka cijena minimalne javne usluge za objekte koje se povremeno koriste i objekte u kojima žive velika domaćinstva.

Jednako tako, s druge strane, strogo su određene kategorije korisnika koji nisu kućanstvo (u što se ubrajaju i korisnici koji se bave iznajmljivanjem svojih nekretnina turistima), prema grupama korisnika –potkategorijama, te je propisano da svi objekti koje se bave propisanim djelatnostima unutar pojedine potkategorije moraju plaćati jednaku cijenu minimalne javne usluge u svim obračunskom razdobljima. Pritom se izjednačilo primjerice velike proizvodne pogone sa malim obrtnicima, uredom ili muzejom, te velike i male škole, itd.

Izmjena Uredbe propisuje da bi u Odlukama jedinica lokalne samouprave za svaku kategoriju, odnosno potkategoriju korisnika treba biti određena cijena obvezne minimalne javne usluge. Obzirom na Zaključak koordinacije komunalnih trgovačkih društava kojima je povjereno obavljanje javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, te vršenje usluga povezanih s javnom uslugom na području Istarske županije, predlaže se predstavničkim tijelima jedinica lokalne samouprave – Gradovima i Općinama na području Istarske županije usklađivanje Odluka o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada donesenih temeljem Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom („Narodne novine“, br. 50/17, od 01.studenog 2017. godine), sa Izmjenama i dopunama Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom („Narodne novine br. 84/19, od 13. rujna 2019. godine) u svim odredbama iste, izuzev odredbi kojima se definira način određivanja cijene minimalne javne usluge te s tim u vezi i kategorizacije korisnika, dijelovi kojih bi se uskladili u roku od godine dana od stvorenih preduvjeta za obračun cijene.

Mišljenja smo da su navedene sporne odredbe u suprotnosti sa temeljnim zakonskim načelom „onečišćivač plaća“, da primjena istih dovodi do višestrukih povećanja cijena minimalne javne usluge manjim korisnicima- što bi bio direktni udarac na korisnike koji objektivno produciraju manje količine komunalnog otpada, odnosno, da iste vode do drastičnih smanjenja i pogodovanja velikim korisnicima –velikom proizvođačima otpada. Tumačenje - kako bi u tom smislu trebalo povećati cijenu jedinične količine komunalnog otpada („varijabilni dio“ cijene) u cilju poticanja korisnika na veći stupanj odvajanja otpada smatramo neozbiljnim i za naše uvjete neodrživim, budući je već primjenom postojećeg načina obračuna (u pravilu veći dio cijene čini „fiksni“ dio, a manji „varijabilni“) evidentno da se uz sav napor nisu postigli očekivani rezultati, već se potaklo onečišćenje okoliša i odvojeno prikupljenih sirovina tj. neodgovorno postupanje s otpadom za čije se smanjivanje posljedica troše ogromni ljudski i financijski resursi.

S tim u vezi, mijenjaju se i odredbe o ugovornoj kazni na način da se uvodi ograničenje najvišeg iznosa ugovorne kazne najviše do iznosa godišnje cijene obavezne minimalne javne usluge za kategoriju korisnika u koju je razvrstan i koja mora biti sadržana u Odluci jedinice lokalne samouprave. Stoga su postojeće odredbe za ugovornu kaznu podijeljene u dvije kategorije – nepravilnosti korisnika koje se kažnjavaju godišnjim, odnosno polugodišnjim iznosom cijene minimalne javne usluge.

Postojećom Odlukom Grada Buzeta reguliran je slobodan izbor potrebnog spremnika za sve korisnike, što je ovim izmjenama Uredbe dodatno naglašeno obzirom na nepravilnosti pojedinih JLS koje su do sada ograničavale izbor.

Sukladno gore navedenom, predlažu se slijedeće izmjene:

1. nomotehničko i terminološko usklađenje u smislu određenja korisnika usluge: korisnici gospodarstvenici, pravne i fizičke osobe i dr. zamjenjuju se izrazom – „korisnici koji nisu kućanstvo“, odnosno domaćinstva – „kućanstvima“ – u svim odredbama Odluke

2. usklađenje sa regulativom i postojećim stanjem:

- komunalni otpad se ne odlaže na odlagalište, već dovozi do pretovarne stanice na lokaciji odlagališta „Griža“ te odvozi u centar za gospodarenje otpadom, što u vrijeme donošenja Odluke nije bio slučaj (članak 1. Prijedloga)

- standardne posude i druga obilježja spremnika: obzirom na način prikupljanja otpada koji je proizašao iz potreba korisnika i uvjeta terena – malim specijalnim vozilima, standardiziraju se posude zapremina od 120 -360 litara , te se osim spremnika ili poklopaca na spremnicima koji su definirani drugačije boje za odvojeno prikupljanje otpada, dopušta i korištenje naljepnica kako bi se racionalno iskoristilo postojeće spremnike (članci 3., 4. i 5 Prijedloga)

- dopušta se smanjenje frekvencije odvoza miješanog komunalnog otpada na najmanje dvaput mjesečno (zamjena dosadašnjih –jednom tjedno), odnosno regulira se individualizacija usluge na način prikupljanja pojedinih kategorija reciklabilnog otpada na obračunskom mjestu korisnika, a ne samo na javnim površinama, te se detaljnije određuje evidentiranje usluge (elektronski očitavanje spremnika pri pražnjenju, odnosno upotreba magnetske kartice kod korištenja spremnika sa otpadomjerima), (članak 6. i 20. Prijedloga)

- preciznije je definirano da spremnici moraju biti iznijeti na mjesto primopredaje u vremenu početka radnog vremena davatelja usluge (do sada je glasilo „na dan odvoza“), (članak 11. Prijedloga)

- jasnije određenje nedopuštenosti odvoza otpada s jednog na drugo obračunsko mjesto, odnosno u drugu JLS, ili van Republike Hrvatske (članak 13.)

- uvodi se obveza odvajanja otpada sukladno uputama davatelja usluge (članak 14.)

- uvođenje postupka prikupljanja putem mobilnog reciklažnog dvorišta (članci 15. i 16.)

- dosadašnje ograničenje u volumenu predaje glomaznog otpada na obračunskom mjestu u iznosu od 1m³, proširuje se procjenjenim iskustvenim prosječnim iznosom mase istog volumena od 300 kg, (članak 17.)

- uvodi se obveza redovitog korištenja usluge što podrazumijeva da je korisnik u obvezi minimalno jednom u dva uzastopna obračunska razdoblja koristiti uslugu, ukoliko isti stalno boravi u nekretnini ili u njoj obavlja djelatnost (članak 22. Prijedloga)

- definira se odgovorna primjena odredbi za određivanje cijene minimalne javne usluge za kategorije kućanstva, odnosno podkategorije kategorija korisnika koji nisu kućanstva u roku

od godine dana od stvaranja preduvjeta za obračun iste (sklapanje zakonom propisanog Ugovora sa Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitosti, stvaranje zakonom propisane Burze otpada na području RH.), (članak 24. Prijedloga)

-propisuje obveza vraćanja svih dodijeljenih spremnika i opreme u ispravnom stanju prilikom otkazivanja usluge u slučajevima trajnog nekorištenja nekretnine (članak 26. Prijedloga)

-preciznije se propisuje obveza prethodnog ugovaranja usluge korisnicima – organizatorima manifestacija, odnosno zakupcima javnih površina u svrhu obavljanja djelatnosti prije donošenja Rješenja o korištenju javnih površina i objekata (članak 27. Prijedloga)

-propisuje se da se udio korisnika kod zajedničkog korištenja spremnika odnosi na cijenu predanog otpada sukladno količini (članak 29. Prijedloga)

-usklađuje se odredba čl. 52. obzirom na terminologiju korisnika koji nije kućanstvo i plaćanje jedne cijene minimalne javne usluge ukoliko se na istom obračunskom mjestu isti korisnik nađe u više kategorija, odnosno potkategorija (članak 30. Prijedloga)

-preciznije definiranje podnošenja prigovora u uredovno vrijeme davatelja usluge, osim pismenog i elektroničkog načina (članak 31. Prijedloga)

- brisanje odredbi o opomenama prilikom kršenja ugovora obzirom na provedene ekološko informativne aktivnosti i protek vremena od početka primjene sustava (članak 32. Prijedloga)

-definiranje ugovorne kazne sukladno Uredbi koja povezuje ugovornu kaznu u najvećem iznosu godišnje cijene minimalne javne usluge, pa se tako dosadašnje vrijednosti kazne u iznosima od 250,00-1.000,00 kuna raspoređuju u dvije kategorije – kazne sa polugodišnjom, odnosno godišnjom cijenom minimalne javne usluge, pri čemu su preciznije određena nedopuštena postupanja korisnika (članak 33. Prijedloga)

-stupanje na snagu Odluke – sukladno regulativi, uz definiranje donošenja posebne Odluke o kojima će se definirati cijene minimalne javne usluge sukladno Uredbi o izmjenama Uredbe (NN 84/19) najkasnije u roku od godine dana od stvorenih preduvjeta za obračun iste, a koji su navedeni u drugom stavku (članak 34. Prijedloga)

- Izmjene Općih uvjeta u prilogu 1 Prijedloga Odluke – usklađivanje sa regulativom, Odlukom i postojećim stanjem (obveza podmirivanja svih obveza prilikom promjene volumena, dodjele kompostera, predaje glomaznog otpada –članak 38., dodatna naplata usluge, odnosno naplata ugovorne kazne kod prenatrpanog spremnika, ili otpada pored spremnika – članak 42., zabrana odlaganja ulja, masti i biorazgradivog otpada ugostiteljskih objekata u spremnike za miješani komunalni otpad – članak 43. Prijedloga)

Izmjenom Uredbe, propisano je Sklapanje Ugovora između Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost i Davatelja javne usluge u smislu članka 18. stavka 2. i 3. Uredbe, kojim je isti obvezan snositi troškove sakupljanja reciklabilnog komunalnog otpada čiji troškovi se sastoje pretežito od otpadne ambalaže, a kojeg je davatelj javne usluge preuzeo od korisnika usluge, uvjeti kojeg će biti uređeni predmetnim Ugovorom, a koji čini jednu od temeljnih elemenata za obračun cijene minimalne javne usluge.

Kako je slična odredba bila definirana i dosadašnjom Uredbom, no do realizacije iste nikada nije došlo, neodgovorno je donošenje cijena bez poznavanja preduvjeta za donošenje, posebice stoga što je cijena prikupljanja i predaje otpadne ambalaže ovlaštenim sakupljačima višestruko porasla i uvelike premašila cijenu prijevoza i obrade otpada u ŽCGO „Kaštijun“.

Obzirom na zakonski propisanu uspostavu Burze otpade, isto smatramo uvjetom za pravedno i propisno definiranje cijena.

Ne možemo prihvatiti obrazloženje donositelja Uredbe o izmjenama i dopunama Uredbe o pravednijem pristupu u opterećenju korisnika propisivanjem jednakih cijena minimalne javne usluge za sve korisnike u kategoriji kućanstava, odnosno za sve korisnike unutar pojedinih potkategorija korisnika koji nisu kućanstva, obzirom da taj pristup smatramo diskriminatornim, jer su sporne odredbe u suprotnosti sa temeljnim zakonskim načelima: onečišćivač plaća i samodostatnosti sustava i ekonomski održivog poslovanja davatelja javne usluge, s najvećim naglaskom da u pokrivanju troškova sustava trebaju više sudjelovati oni koji i više opterećuju sustav, što je do sada i bio slučaj.

Diskriminatorni pristup uvelike je prisutan i u postojećim obračunima, obzirom da su građani IŽ i PGŽ primorani snositi povećane troškove obrade otpade jer su pravovremeno ispoštovali regulativu, za razliku od velikog dijela RH koji otpad još uvijek odlažu na odlagalištima.

Poštivanjem spornih odredbi o kategorizaciji korisnika i s tim u vezi određivanja cijene minimalne javne usluge u današnjim uvjetima poslovanja nesumnjivo dovodi do narušavanja sustava, ugrožavanja ekonomski održivog poslovanja i povjerenja korisnika u postupanje davatelja javnih usluga i jedinica lokalne samouprave koje su odgovorne za osiguranje kvalitetnog i održivog sustava gospodarenja otpadom na svom području. Iz tog razloga predložena je provjera usklađenosti spornih odredbi sa Ustavom i Zakonom.

Temeljem odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, br. 25/13 i 85/15) u cilju upoznavanja zainteresirane javnosti s područja Grada Buzeta s Nacrtom prijedloga Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog otpada, a time i pribavljanja mišljenja, primjedbi i prijedloga, provodi se javno savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u periodu od 27. studenog do 13. prosinca.